Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 din., pol leta 16 din., četrt leta 8 din. Izven Jugoslavije 2 din. Naročnina se pošlje upravništvo „Slovenskega Gospodarja" v Mariboru, Koroška cesta 5. Kdor se dopošlja do odjavljen. Naročnina se plačuje v naprej. Telefon interurban st. 113.

Posamezna številka stane 1·50 din. Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru Koroška cesta st. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Cene inseratom po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Čekovni račun poštnega urada Ljubljana st. 10.[illegible]. Telefon interurban st. 1[illegible].

52 številka. MARIBOR, dne 24. decembra 1924. 58. letnik.

Bogu slava, ljudstvu mir!

»Slava Bogu na višavah, mir ljudem na zemlji!« Božični pozdrav je to, najprej izrečen od nebeških angelov v Sveti noči nad betlehemskimi jaslicami. Od takrat je bil ponovljen neštetokrat. Ni ga pozdrava, ki bi bil izgovorjen med človeštvom tolikokrat, kolikorkrat so bile govorjene te besede.

Nebeški pozdrav je to, sporočen od Boga človeštvu o priliki rojstva Zveličarja celega sveta in vsega človeštva. V njem je izražen pomen betlehemske skrivnosti. Namen prihoda Sinu božjega na svet je bil osloboditev ljudi izpod jarma greha in hudobije in vzpostavitev božjega kraljestva na zemlji, kjer bi se naj dajala Bogu čast in med ljudmi kraljeval mir.

Božični pozdrav je hkrati z božje priprostimi in globoko jedrnatimi besedami izražen program kraljestva božjega na zemlji, v katero so poklicani vsi narodi. Za naš narod so te besede vedno pomenjale življenski program.

Slovensko ljudstvo se je vedno trudilo, da uravna svoje življenje po smernicah, ki jih po Zveličarjevem navodilu določuje katoliška Cerkev. Dajati vselej in povsodi Bogu čast, je naše ljudstvo smatralo ter z malimi izjemami še vedno smatra kot najglavnejšo svojo nalogo. Iz tega razmerja do Boga sledi in na njem temelji ono pravilno razmerje do sebe in do drugih, ki ga božični angelski pozdrav označuje kot mir ljudem, ki so dobre volje.

Ta svoj življenski program hoče naš narod udejstviti tudi v sedanji naši državi. Zato je njegova zahteva: katoliški veri in Cerkvi svobodo za razvoj in udejstvovanje vseh njenih sil! Katoliški Cerkvi vse njene pravice za vzgojo naroda in zlasti mladine!

Na stolčku ministra prosvete sedaj sedi mož, ki mrzi vse to, kar vsebuje katoliški program. Svetozar Pribičevič je zagrizen protivnik udejstvovanju katoliške ideje. Zato bi rad iz šol izločil katoliško duhovništvo ter na vse pokrajine raztegnil načela srbskega šolskega zakona, ki ne pozna in ne prizna delovanja duhovnika v šoli. Prepoved Marijinih družb med dijaštvom ter katoliške telovadne organizacije med učenci je izšla iz njegove velike mržnje napram vsemu, kar diha katoliškega duha. Pribičevičevi pomagači, dr. Žerjav in njegova demokratska kompanija v Sloveniji, bi radi to začrnili pred očmi naroda kot klerikalizem, naše ljudstvo pa dobro ve, da je to pravi in pristni katolicizem, da tukaj gre za katoliška načela in pravice katoliške Cerkve.

Ker pravi nositelji uprave v naši državi nočejo dati Bogu, kar je božjega, in Cerkvi, kar je cerkvenega, ni čudno, da so se odtujili tudi drugi točki božičnega programa: miru med ljudmi. Ne sejejo miru med državljani, marveč širijo razdor, prepir in sovraštvo. Ni ga večjega nasprotja proti božičnemu miru, kakor so razmere neslige, razdora in prepira med člani naše države. Pri tem je najbolj žalostno to, da sedanji vlastodržci hočejo razdor in nemir, ker zanikajo načelo in zahteve sporazuma. Narode tirajo v prepir in svajo, državo pa v nesrečo.

Naše ljudstvo hoče mir, do katerega ima pravico kot do božjega izročila. Zato odklanja vse kalilce miru, vse gazitelje prava in poštenosti, vse nasilnike in pokvarjence. Stoječ na stališču, da mora tudi naša država dati Bogu, kar je božjega, in Cerkvi, kar njej pripada, zahteva naš narod, da morajo krmilarji naše države voditi ladjo države v vode sporazuma, sloge in miru. Bog nad nami, pravica med nami, in prišel bo tisti mir, ki je potreba in največje dobro za posameznika, za narod in za državo.

Glasuje se za ideje.

Nastas Petrovič, bivši minister notranjih zadev, je dolgo časa bival v Južni Srbiji in Macedoniji ter tamkaj pripravljal tla za skupen nastop vseh strank in vseh ljudi, ki so protivniki sedanje nasilniške in protiljudske vlade. Njegova namera se mu je celotno posrečila. Vse, kar je nasprotno nasilju in korupciji, vse, kar je za red in poštenost v naši državi in njeni upravi, vse, kar je za sporazum kot edino sredstvo za ureditev notranjih razmer v državi, vse se je zbralo okoli njega in drugih voditeljev, ki so z njim istega mišljenja. Ko se je sredi decembra vrnil v Beograd, je izjavil, da bodo ljudje tam doli složno glasovali za predložene kandidatne liste ter se ne bodo niti ozirali na osebe kandidatov, ker glasujejo za ideje, za načela.

Spričevalo, ki ga je s tem dal Nastas Petrovič prebivalcem Južne Srbije in Macedonije, je za te ljudi nad vse častno. To spričevalo izkazuje visoko stopnjo politične uvidevnosti in izobraženosti prebivalstva v teh pokrajinah, ki se navadno smatrajo za zapuščene in zaostale. Ako ti ljudje, ki po večini ne znajo ne brati in ne pisati, vendar dobro znajo, za kaj gre pri teh volitvah, ali Slovenci tega ne bi znali?!

Naše ljudstvo dobro ve, da gre pri teh volitvah za borbo idej in načel. Postranska stvar je, kdo zastopa ta načela, katera stranka je nositeljica teh idej in kateri voditelji vodijo politično bitko. Prvo in poglavitno so ideje, načela.

Pri sedanjih volitvah se vodi borba za idejo avtonomne Slovenije, za politično samostojnost in samovlast slovenskega ljudstva. Gre torej za obstoj, razvoj in napredek slovenskega naroda v tej državi. Komur je do tega, da pride slovenski narod v tej državi do tiste veljave, ki mu gre kot narodu s tisočletno zgodovino, z narodno kulturo in najvišjo ljudsko izobrazbo, ki jo sploh ima kak narod v tej državi, komur je do tega, da slovenskemu narodu pripade enakopravnost ne samo na papirju, ampak v istinskem državnem življenju, komur je do tega, da postane slovensko ljudstvo gospodar svoje usode in zato gospodar na lastni zemlji, ta bo 8. februarja tem idejam poklonil svojo volilno kroglico ter jo naklonil Slovenski ljudski stranki.

To je stranka slovenskega ljudstva, njegova zvesta zaščitnica, požrtvovalna prijateljica in odločna boriteljica za njegova prava. Kot stranka slovenskega ljudstva sprejema v svoje okrilje vse, kar je rodila slovenska mati, vse kar misli in čuti slovensko, vse, kar ljubi naš slovenski rod in naš slovenski dom. Pred njenimi očmi so vsi stanovi slovenskega ljudstva enakopravni in ona se z materinsko ljubeznijo briga in bori za pravice vseh. Slovenija in njeno ljudstvo ima v njej najboljše in najvarnejše zatočišče.

In ravno za Slovenijo in za slovensko ljudstvo gre borba pri volitvah. Ako ideja avtonomne Slovenije, načelo samovlasti slovenskega ljudstva pri teh volitvah ne bi zmagala, in to še sijajnejše, kakor leta 1923, ako bi ta ideja le nekoliko nazadovala, bi centralizem dvignil zmagoslavni krik, ki bi bil smrtonosen za slovenski narod. Kdor je torej Slovenec, bo šel z nami ter glasoval za naše ideje.

Ova izgleda!

Meseca julija tega leta je sklenila Pašič—Pribičevičeva vlada, naj dobi vsak minister, kateri gre izven države po kakšnih opravkih, poleg svoje ministrske plače še dnevno doklado 5000 — reci pet tisoč — dinarjev. Ta sklep se je moral predložiti po zakonu o državnem računovodstvu članom glavne kontrole. Po prizadevanju naših poslancev imamo tamkaj tudi poštenjaka Slovenca, in pristaše pokojnega Protiča. Ti so sklenili, da sklepa Pašič-Pribičevičeve vlade ne odobrijo. Povrh je čez nekaj dni ta vlada odstopila. Tako so nameravane ogromne dnevnice izostale in Pašič—Pribičevičevi vladi se je v tem oziru onemogočilo ropanje državne blagajne do sedaj.

Ali je sedanja nova volilna vlada Pašič-Pribičevič-Žerjav obnovila sklep, tega ne vemo, gotovo pa vemo, da so se vsi člani Davidovič—Koroščeve vlade silno čudili nad toliko drznostjo in brezvestnostjo ter so tak sklep soglasno obsojali.

Drugi slučaj.

Naša država ima osemnajst ministrstev. Mnoga izmed njih so nepotrebna in bi se dala prav lepo in brez škode združiti in prihranilo bi se veliko. Tako je Davidovič—Koroščeva vlada tudi storila. V njej je bilo samo 14 — štirinajst ministrov in ti so prav lepo in pošteno začeli delati in opravljati svoje posle ter urejevati državo. In nikjer se ni čulo, da onih 4 manjka.

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

37

Napeto so vsi sledili Ininemu pripovedovanju in ko je končala, ji je poveljnik križarke odkritosrčno častital k srečni rešitvi.

Živahen pogovor se je razpletel o plemenitem neznancu, o črncih in njihovi naselbini in o usodi Arnota.

Poročnik Carpenter je kar gorel za nov rešilni pohod nad črnce. Zaklinjal se je, da za vsako ceno hoče najti prijatelja — ali pa ga krvavo maščevati. Popraševal je Ino o legi naselbine, o številu koč in prebivalcev in o drugih okolnostih, ki bi mu utegnile koristiti pri napadu na črnce. Ine ni vedela mnogo, po noči je prišla v vas in po noči jo je zapustila. Le toliko je znala povedati, da je naselbina precej velika, da je črncev gotovo par stotin, moških, ženskih in otrok, in da je dan hoda od morja pa do vasi.

Poveljnik križarke je določil, da bo Carpenter, osebni prijatelj Arnotov, vodil pohod nad črnce, dogovorili so se še o vseh podrobnostih ter se ločili pozno v noči. Clayton se je ponujal, da pojde tudi topot seboj, pa odsvetovali so mu. Hudi boji so jih čakali, pot je bila dolga in nevarna in Carpenter ni hotel prevzeti odgovornosti za njegovo življenje, tem manj, ker je bil doma potreben za varuha in svetovalca. Le nerad se je vdal.

Ko so se drugo jutro prebudili, je že stal pri vratih ladijski častnik z dvema pomorščakoma. Prinesel je pozdrave od poročnika Carpenterja, ki da je odšel ob prvi zori v džunglo s štiridesetimi ljudmi, dobro oborožen in preskrbljen z vsem potrebnim za več dni. Prinesel pa je tudi dober zajutrk seboj za sestradane izgnance.

Tekom predpoldneva je prišel na obisk poveljnik križarke, povabil profesorja Porterja in njegove ljudi na obed na križarko ter pridjal še eno povabilo. Dejal je namreč, da bi bilo najbolje, če bi se vsa družba preselila na ladjo.

Dolgo da itak več ne bodo ostali na zapuščenem obrežju, je pravil, ker nima pomena. Križarka se mora vrniti na Francosko in koj ko se vrne Carpenter, bodo odpluli.

»Mislim«, je končal, »da izpolnim srčno željo vam vsem, ako kolikormogoče pospešim odhod. Dovolj ste pretrpeli! Domov se vam mudi. Jutri računam da se vrne Carpenter — in pojutrišnjem bomo odpotovali.«

Vsi so bili zadovoljni.

Ine pa je porabila ugoden trenutek, ko je mogla sama govoriti s kapitanom.

»Utegne biti«, je pravila, »da pride s Carpenterjem in Arnotom tudi beli neznanec, ki nam je toliko dobrega storil. Morebiti bi tudi on rad zapustil te negostoljubne kraje. — Ali bi ga vzeli seboj, gospod kapitan?«

»To se razume samo po sebi!« je odgovoril in se smehljal. »Posebno še, če ima tako dražestno priprošnjico!«

Tedaj je bila tudi Ine zelo zadovoljna.

Pa še nekdo se je oglasil, — gospod Filander.

»Kapitan«, je dejal, »če se prav spominjam, ste pravili, da so vam uporniki povedali tudi o zakopanem zakladu. Časa imamo dovolj. Ali bi ga ne šli iskat?«

»Pa res!« je vzkliknil stari gospod profesor. »Čisto sem pozabil nanj! Gospod kapitan! Posodite nam pa mož in enega upornikov, vaših ujetnikov! Zaklad je moje zadnje upanje.«

»Z veseljem!« je dejal kapitan.

In še tisto uro so šli kopat zaklad.

V napetem zanimanju so stali krog jame, napeto so sledile oči vsakemu udarcu motike. Celo kapitana se je lotevala lahna razburjenost.

Z rastočo vnemo so kopali pomorščaki, dva od upornih mornarjev sta pomagala. Globlje in globlje so rili v zemljo —.

Pa zaklada ni bilo —.

Končno sta izjavila uporna mornarja, ki sta bila poleg tudi pri zakopavanju, da globlje niti sami niso kopali. Na prsti se je videlo, da govorita resnico. Zadeli so na svežo, trdo plast zemlje.

Motike in krampi so obstali, vsi so se spogledali.

Zaklad je izginil —. Najhuje pobita sta bila upornika mornarja.

Ugibali so to in ono. Da od upornikov nobeden ni dvignil zaklada, to je bilo vsem jasno. Pobitost in žalost obeh ujetnikov je bila odkritosrčna. Sicer pa nobeden ni mogel zapustiti križarke neopažen. Tudi moštvo bojne ladje ni prišlo v poštev.

»Le eno je mogoče«, je dejal končno Clayton. »Črnci so ga ukradli! Zelo verjetno je, da so opazovali uporne mornarje. Prišli so ponoči, izkopali zaboj ter ga odnesli!«

Claytonova misel se je vsem zdela še najverjetnejša. Profesor Porter je žalostno majal z glavo in molčal. Le Ine je vedela, kaj pomeni izguba zanj — in zanjo.

Kar je še ostalo dneva, so ga hoteli uporabiti za selitev.

Clayton kot najbližji sorodnik in dedič svojega strica Johna Claytona je odločil, da bodo vso kočo izpraznili in vse stvari znosili na ladjo. Vzel jih bo, je dejal, seboj domov za spomin.

Pa Ine je ugovarjala.